

Danskernes rygevaner 2019

Delrapport 2: E-cigaretter og opvarmet tobak

Danskernes rygevaner 2019

Delrapport 2: E-cigaretter og opvarmet tobak

© Sundhedsstyrelsen, 2020.

Publikationen kan frit refereres
med tydelig kildeangivelse.

Figurer og tabeller skal gengives med tilhørende noter

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

www.sst.dk

Elektronisk ISBN: 978-87-7014-181-9

Sprog: Dansk

Version: 2.0

Versionsdato: juni 2020

Format: pdf

Udgivet af Sundhedsstyrelsen,
Juni 2019

Indholdsfortegnelse

1. Sammenfatning	4
2. English Summary	6
3. Introduktion til rapporten	8
4. Metode	9
5. E-cigaretter	11
5.1. Årsag for anvendelse af e-cigaretter	11
5.2. Oplevet risiko for at blive syg ved anvendelse af e-cigaretter	12
5.3. Dobbeltbrug: E-cigaretter og tobak	13
5.4. Ønske om at stoppe med at bruge e-cigaretter	15
5.5. Smag i e-cigaretter.....	16
6. Opvarmet Tobak	18
6.1. Brug af opvarmet tobak – ser man sig selv som ryger?	18
6.2. Brug af opvarmet tobak og påvirkning på andet brug af tobaksprodukter.....	18

1. Sammenfatning

DST Survey, Danmarks Statistik, har på vegne af Kræftens Bekæmpelse, Hjerteforeningen, Lungeforeningen og Sundhedsstyrelsen gennemført en undersøgelse af danskernes rygevaner i 2019, som denne temarapport bygger på. Undersøgelsen er baseret på 11.945 personer, der har besvaret spørgeskemaet enten elektronisk, via e-boks eller telefonisk gennem en telefoninterviewer fra Danmarks Statistik.

De seneste år er der kommet flere nikotin- og tobaksprodukter på det danske marked, herunder e-cigaretter og opvarmet tobak. Undersøgelsen af danskernes rygevaner i 2019 viser, at 3 pct. af den danske befolkning bruger e-cigaretter, og at kun 0,8 pct. af befolkningen ryger opvarmet tobak. Dette fremgår af første delrapport, der kan findes på Sundhedsstyrelsens hjemmeside.

I denne delrapport beskrives forholdene omkring e-cigaretter og opvarmet tobak mere i dybden, hvor man bl.a. kan se, at:

- Der er flere årsager til, at nogen vælger e-cigaretter. De nævnte hovedårsager er, at det er for at ryge mindre tobak, fordi de tror, det er mindre skadeligt end tobak, og fordi de kan lide smagen af e-cigaretter.
- Flertallet af de, der har et fleste dagligt brug af e-cigaretter, er mindre tilbøjelige til at tro, at der er risiko for at blive syg af at bruge e-cigaretter, end de som aldrig har brugt e-cigaretter.
- Der er mange personer med et dobbeltbrug. Blandt personer med et dagligt forbrug af e-cigaretter, ryger 28 pct. også tobak dagligt. Blandt personer med et lejlighedsvist forbrug af e-cigaretter, ryger 61 pct. tobak dagligt.
- Blandt personer med et dagligt eller lejlighedsvist brug af e-cigaretter, har 21 pct. et upåvirket tobak forbrug, 35 pct. ryger færre cigaretter, og 40 pct. er holdt op med at ryge cigaretter.
- 59 pct. af personer, der bruger e-cigaretter, har et ønske om at stoppe, hvoraf 46 pct. har et ønske om at stoppe, men endnu ikke har planlagt, hvornår de vil stoppe, 8 pct. planlægger at stoppe indenfor 6 måneder og 5 pct. planlægger at stoppe inden for 1 måned.

Yderligere beskrives forholdene omkring opvarmet tobak, hvor hovedresultaterne er:

- Blandt personer, der ryger opvarmet tobak, ser 34 pct. sig selv som ryger, hvorimod 45 pct. ikke gør.
- Halvdelen af de, der ryger opvarmet tobak, mener, at det har ændret deres forbrug af traditionelle cigaretter, mens den anden halvdel mener, at det ikke har påvirket deres forbrug af traditionelle cigaretter.
- Andelen af personer, der både ryger opvarmet tobak og traditionelle cigaretter er 65 pct. mens 29 pct. af dem, der ryger opvarmet tobak også bruger e-cigaretter.

Selvom resultaterne af denne delrapport viser, at det fortsat er en relativ lav andel af befolkningen, der bruger e-cigaretter og særligt en lille andel, der ryger opvarmet tobak, finder Sundhedsstyrelsen det foruroligende, at udbuddet af nikotin, og tobaksprodukter bliver større, og i stadig højere grad henvender sig til børn og unge, for disse produkter er dybt afhængighedsskabende og sundhedsskadelige.

Samtidig er der fortsat begrænset bevis for, at e-cigaretter kan være effektive hjælpemidler til at fremme rygestop, og som det fremgår af rapportens resultater, oplever en stor del af brugerne af e-cigaretter og de, der ryger opvarmet tobak, at de fortsætter med at ryge traditionelle cigaretter. Der er dermed en risiko for at blive dobbelt bruger og dermed blot øge sin afhængighed og sin sundhedsrisici.

Sundhedsstyrelsen anbefaler derfor ikke e-cigaretter eller opvarmet tobak som rygestopmidler eller som et alternativ til at ryge cigaretter eller rulletobak.

Ønsker man at stoppe med at ryge, er det Sundhedsstyrelsens anbefaling, at man benytter en kombination af professionel rygestoprådgivning og godkendt rygestopmedicin, idet der herved er den største sandsynlighed for et varigt rygestop. Man bør benytte rygestopmedicin eller nikotinerstatning, som Lægemiddelstyrelsen har godkendt som rygestopmiddel, da der er evidens for, at disse rygestopmidler virker, og da disse er testet og er sikre at anvende til formålet. Sundhedsstyrelsen anbefaler samtidig, at man også får professionel rygestoprådgivning fx hos sin kommune eller via Stoplinien, hvor man kan få vejledning i, hvordan man bedst kommer igennem sit rygestop, hvilke rygestopmidler, der er en mulighed og hvordan det anvendes.

Resultaterne peger på vigtigheden af, at der findes gode tilbud til alle, der ønsker at komme af med deres nikotinafhængighed, uanset om det kommer fra rygning, brug af e-cigaretter, røgfri tobak og mv.

Der er sket en ændring i dataindsamlingsmetoden i undersøgelsen af danskernes rygevaner i 2019. Derfor kan resultater fra 2019 undersøgelse ikke direkte sammenlignes med resultaterne fra tidligere års undersøgelser af danskernes rygevaner.

2. English Summary

DST Survey, Statistics Denmark has, on behalf of the Danish Cancer Society, the Danish Heart Society, the Danish Lung Society and the Danish Health Authority, completed an investigation of Danes' smoking habits in 2019, which this report is based on. The investigation is based on 11,945 respondents, who have answered a questionnaire either electronically via 'e-boks' or through a telephone interview with an interviewer from Statistics Denmark.

In recent years, more nicotine and tobacco products have entered the Danish market, including e-cigarettes and heated tobacco. The investigation of Danes' smoking habits in 2019 shows that 3 pct. of the Danish population uses e-cigarettes and that only 0.8 pct. of the population smoke heated tobacco. This data was presented in the first theme report, which can be found on the Danish Health Authority's website.

In this theme report, conditions surrounding e-cigarettes and heated tobacco are described more in depth, where we can see that:

- There are several reasons why people choose e-cigarettes, where the main reasons mentioned are to reduce smoking tobacco, because they believe e-cigarettes are less harmful than tobacco and because they like the taste of e-cigarettes.
- The majority with a daily use of e-cigarettes are less likely to believe that there is a risk of getting sick from the use of e-cigarettes, than those who have never used e-cigarettes.
- There are many with a double-use. Amongst those with a daily use of e-cigarettes, 28 pct. also smoke tobacco daily. Amongst those with occasional use of e-cigarettes, 61 pct. smoke tobacco daily.
- Amongst people with an active use of e-cigarettes, 21 pct. have an unaffected tobacco use, 35 pct. smoke fewer cigarettes and 40 pct. have stopped smoking cigarettes.
- 59 pct. of people who use e-cigarettes have a desire to stop, of which 46 pct. have not planned when to stop, 8 pct. plan to stop within 6 months and 5 pct. plan to stop within 1 month.

Furthermore, this report describes the conditions surrounding the use of heated tobacco, where the main results are that:

- Amongst those who smoke heated tobacco, 34 pct. see themselves as smokers, whereas 45 pct. do not see themselves as smokers.
- Half of those who smoke heated tobacco believe that it has changed their use of traditional cigarettes, while the other half do not believe that it has affected their use of traditional cigarettes.
- The proportion of those who both smoke cigarettes and use heated tobacco is 65 pct, while 29 pct of those who smoke heated tobacco also use e-cigarettes.

Even though the results of this report show there is still a relatively small proportion of the population who use e-cigarettes and an even smaller proportion use heated tobacco, the Danish Health Authority finds it disturbing that the selection of nicotine and tobacco products continues to grow and appeal to children and youths, since these products are highly addictive and harmful to health.

At the same time, there is evidence that e-cigarettes and heated tobacco are effective as smoking cessation aids, and as is presented in this report, a large number of users of e-cigarettes and those who smoke heated tobacco continue smoking traditional cigarettes. Therefore, there is a risk of becoming a double user and thereby increasing addiction and health risks.

Thus, the Danish Health Authority does not recommend e-cigarettes or heated tobacco as a smoking cessation aid or as an alternative to smoking cigarettes or rolling tobacco.

For those who wish to stop smoking, the Danish Health Authority recommends the use of a combination of professional smoking cessation counseling and approved smoking cessation medication, as this provides the greatest chance of stopping in the long term. One should use smoking cessation medication or nicotine substitutes approved by the Danish Medicines Authority, as there is evidence that shows that they are effective, since they have been tested and are safe to use for this purpose. At the same time, the Danish Health Authority recommends professional smoking cessation counseling, for example through a municipality or 'Stoplinien', where you can be guided in how best to navigate the process of quitting smoking as well as which smoking cessation products are available and how they are used.

The results of this investigation point toward the importance of the availability of are good smoking cessation offers for all those who wish to get rid of their nicotine addiction, no matter whether it be from smoking, e-cigarettes, smokeless tobacco, etc.

There has been a change in the data collection methods in the investigation of Danes' smoking habits in 2019. Therefore, the results from 2019 cannot be directly compared to results from earlier investigations of Danes' smoking habits.

3. Introduktion til rapporten

Resultaterne af undersøgelsen "Danskernes Rygevaner 2019" opdeles i fire temarapporter, som er udarbejdet af Sundhedsstyrelsen. Statens Institut for Folkesundhed (SIF) har bearbejdet data til tabeller og figurer i rapporterne. Denne temarapport (temarapport 2) omhandler brugen af e-cigaretter og opvarmet tobak. De øvrige temarapporter afdækker: 1) Nikotinafhængighed (andelen, der bruger nikotin- og tobaksprodukter), 3) Rygestopønske, rygestopadfærd og brug af hjælpemidler til rygestop og 4) rygning indendørs og i hjem med børn. Første delrapport blev offentliggjort maj 2020. De resterende rapporter forventes at blive offentliggjort i sommeren 2020.

Langt de fleste resultater fra "Danskernes Rygevaner 2019" er vist i figurer og tabeller, mens enkelte tal beskrives i teksten derunder. I kapitel 3 fremgår en kort beskrivelse af metoden, der er anvendt før, under og efter dataindsamlingen samt hvad man med fordel kan være opmærksom på i tolkningen af resultaterne. Det er vigtigt at læse kapitel 2 og 3, før resultaterne i denne temarapport gengives.

Der er altid en statistisk usikkerhed ved spørgeskemaundersøgelser, som denne rapport er baseret på, da undersøgelsen baserer sig på en stikprøve og ikke en hel befolkning. Dette er beskrevet nærmere i nedenstående metodeafsnit. Sundhedsstyrelsen har tillid til undersøgelsens resultater, og for at gøre det gennemskueligt, hvor der er øget risikoen for statistisk usikkerhed, fremgår antallet af besvarelser (n) i den enkelte svarkategori i rapportens figurer. Disse er relevante i tolkningen af resultaterne, da et lille antal besvarelser (<50) øger risikoen for statistisk usikkerhed. Dette er kommenteret under figurerne, hvor det er aktuelt.

I rapporten er der desuden afrundet til nærmeste hele tal. Undtaget er tal under 1, som angives med decimal.

Svarkategorien "ved ikke" er ikke medtaget i alle rapportens figurer, men er dog illustreret i figur 2, fordi der i dette spørgsmål har været relativt mange, der har svaret "ved ikke" sammenlignet med øvrige spørgsmål. I de figurer, hvor "ved ikke"-gruppen er udeladt, indgår gruppen dog af det samlede antal besvarelser, og dermed i beregningen af procentandelene. Dvs. at "ved ikke"-gruppen indgår i beregningen, når man f.eks. skal se, andelen af danskere, der bruger røgfri tobak.

I rapporten er kategorien "lejlighedsvis rygere"¹ eller "lejlighedsvis brugere" defineret som personer, der har svaret, at de bruger et nikotin- eller tobaksprodukt mindst en gang om ugen eller sjældnere end ugentligt. Yderligere er kategorien "tidligere rygere" og "tidligere brugere" defineret som personer, der er stoppet med at ryge/bruge et givent nikotin- eller tobaksprodukt inden for de seneste 12 måneder, 1-5 år eller for mere end 5 år siden.

Nogle af figurerne illustrerer forskelle i brugen af nikotin- eller tobaksprodukt mellem aldersgrupper. Alder inddeles i tre grupper: 15-29 år, 30-59 år samt 60 år og derover. Denne inddeling er valgt af hensyn til fordelingen af antal personer i hver gruppe, der skal have en vis størrelse for, at vi kan illustrere det i figurerne. Dette fordi få besvarelser i hver gruppe øger risikoen for statistisk usikker som også beskrevet ovenfor.

¹ Sundhedsstyrelsen bruger sjældent begrebet "ryger", og anvender som regel derimod formuleringen "personer, der ryger". Dette er ud fra en betragtning om, at rygning ikke er noget, man er, men derimod noget, man gør. Af formidlingsmæssige hensyn er det dog valgt i denne rapport at anvende begrebet "storryger"

4. Metode

Datagrundlaget for denne rapport er spørgeskemaundersøgelsen "Danskernes Rygevaner 2019", som er gennemført blandt et repræsentativt udsnit af den danske befolkning på 15 år til og med 79 år. Undersøgelsen er finansieret af Kræftens Bekæmpelse, Hjerteforeningen, Lungeforeningen og Sundhedsstyrelsen. Dataindsamlingen er i 2019 gennemført af DST Survey, Danmarks Statistik i perioden fra d. 24. september til 31. december 2019.

Da der i forbindelse med undersøgelsen af danskernes rygevaner i 2019 er sket en ændring i den anvendte metode i forhold til tidligere år, kan der ikke foretages en direkte sammenligning med undersøgelser af danskernes rygevaner fra tidligere år. Eventuel sammenligning skal ledsages af en række forbehold for bl.a. metoden for dataindsamling og ændring i en række spørgsmål og svarkategorier.

I forbindelse med dataindsamlingen til undersøgelsen "Danskernes Rygevaner 2019" har DST Survey trukket en repræsentativ stikprøve af befolkningen i alderen 15-79 år (4.600.514 personer i gruppen i alt), som herefter er blevet tilfældigt udvalgt ved brug af CPR-registret på baggrund af køn, alder, højest fuldførte uddannelsesniveau samt bopælsregion. Dette bidrager til at sikre så god repræsentativitet af undersøgelsen som muligt. Udvælgelsen af personer, der er blevet bedt om at besvare spørgeskemaet, er sket på baggrund af de internationale krav, der er til repræsentative undersøgelser. Stikprøven var på 25.051 personer i alt og 11.945 personer besvarede undersøgelsen, hvilket giver en svarprocent på 47,7 pct. Yderligere informationer om stikprøvedesignet ses af "Metodedokument om Danskernes Rygevaner 2019" udarbejdet af DST Survey og ligger på Sundhedsstyrelsens hjemmeside www.sst.dk.

Invitationen til at deltage i undersøgelsen er sendt til digital post via e-boks. I invitationen var undersøgelsens baggrund og formål beskrevet. Brevet indeholdt information om databrug og datasikkerhed, og der var link og adgangskode til det webbaserede spørgeskema. DST Survey sendte tre digitale påmindelser via e-boks i perioden 8. oktober til 28. oktober. De personer, der på dét tidspunkt ikke havde besvaret spørgeskemaet, og som ikke havde et registreret telefonnummer (hemmeligt nummer) fik derudover tilsendt en sidste påmindelse via e-boks. De personer, der ikke havde besvaret spørgeskemaet og som havde et registreret telefonnummer, blev i perioden 6. december til 31. december 2019 kontaktet via telefon af en telefoninterviewer fra DST Survey, hvor de fik mulighed for at besvare spørgeskemaet telefonisk. I alt besvarede 9.807 personer spørgeskemaet online, og 2.138 personer besvarede spørgeskemaet via telefoninterview.

I alle undersøgelser baseret på en stikprøve af befolkningen, er der en række faktorer, der kan have betydning for, om undersøgelsens resultater kan siges at afspejle virkeligheden. Det er vigtigt at kende til disse faktorer i tolkningen af data. En af de faktorer, der kan have betydning for om resultaterne svarer til virkeligheden, er, at der altid er grupper, der er mindre tilbøjelige til at svare på spørgeskemaundersøgelser. Nogle grupper er yderligere mindre tilbøjelige til at svare på web-baserede undersøgelser, og der kan derfor suppleres med postbreve med papir-spørgeskemaer eller telefoninterviews. Det er omkostningsfuldt at indsamle data via post, og det kræver desuden længere tid at indsamle besvarelser. For at minimere nogle af disse bias er der i forbindelse med denne undersøgelse sendt en række påmindelser, indsamlet via både web og telefon samt udloddet en pengepræmie, som kunne vindes ved lodtrækning blandt deltagerne.

Sundhedsstyrelsen har anmodet SIF om at analysere metoderne og sammenligningsmulighederne i undersøgelserne Danskernes Rygevaner 2018 og 2019. Af notatet fremgår det bl.a., at der er en større andel, der ryger dagligt (19 pct.), blandt de personer, der har besvaret spørgeskemaet via telefoninterview end blandt dem, der

har besvaret spørgeskemaet via web (12 pct.). Andelen af personer, der tidligere har røget, samt andelen af personer, der ryger lejlighedsvist, er derimod højere blandt dem, der har svaret via web. Ved at vælge supplerende telefoninterviews har vi dermed forsøgt at reducere en del af de bias, der kan være ved webbaserede undersøgelser. Notatet "Metodeforskelle mellem undersøgelsen af danskernes rygevaner 2018 og 2019", udarbejdet af SIF, er tilgængeligt på Sundhedsstyrelsens hjemmeside.

Som følge af rykkere og telefoninterviews er der opnået en svarprocent på 47,7 pct., og resultaterne af denne undersøgelse er derfor efterfølgende vægtet, så der er taget højde for en lang række socioøkonomiske faktorer, der kan have betydning for, om man svarer på undersøgelsen. Det betyder, at der er større sandsynlighed for, at undersøgelsens resultater er repræsentative for befolkningens sammensætning mht. køn, alder, uddannelse, geografi mv. Procenter, der fremgår af tekst, tabeller og figurer i ovenstående analyse, er de vægtede resultater af undersøgelsen. Det fremgår af metodenotatet fra DST Survey hvilke socioøkonomiske faktorer, der er anvendt i vægtningen.

En anden faktor, der kan have en betydning for undersøgelsens resultater er, at undersøgelsen handler om brug af tobak og andre nikotinprodukter, som har været et omdiskuteret emne de senere år. Dette kan enten øge interessen for emnet og dermed besvarelsen hos en gruppe personer, og omvendt kan det øge frafaldet hos en anden gruppe. Samtidig kan debatten om emnet betyde, at nogle personer oplever det som et tabu at ryge, og derfor ikke ønsker at besvare spørgeskemaet. Det er vanskeligt at afgøre, hvilken betydning dette har for besvarelsene.

I alt 11.945 personer har besvaret undersøgelsen. Som beskrevet i kapitel 3 kan det øge den statistiske usikkerhed, hvis antallet af besvarelser (n) på et spørgsmål er lille (<50 besvarelser). Det betyder, at vi ikke med sikkerhed kan sige, at der er tale om et retvisende billede, eller om det er tilfældigt, at et antal personer, har svaret, som de har. Sundhedsstyrelsen har valgt ikke at afrapportere de kryds af spørgsmål, hvor antallet af besvarelser på *spørgsmålet* er lavere end 50 (f.eks. brug af e-cigaretter med mentolsmag blandt 15-29-årige mænd). Der er enkelte spørgsmål, vi har valgt at afrapportere, selvom der i enkelte *svarkategorier* er få svar (<50), fordi der samlet set er tilstrækkeligt med besvarelser i selve spørgsmålet. Dette er kommenteret, hvor det er tilfældet. For at gøre det tydeligt, hvornår der er få besvarelser, har vi i nedenstående analyse beskrevet det uvægtede antal (n), der har besvaret de enkelte spørgsmål frem for det opregnede antal, mens procenterne i analysen er de vægtede resultater.

I metodedokumentet, der er tilgængeligt på Sundhedsstyrelsens hjemmeside www.sst.dk, kan du læse mere om metoden for dataindsamlingen, bortfald, vægtning mv.

Nedenstående tabeller og figurer kan frit anvendes med korrekt kildehenvisning og med de forbehold, der er nævnt i noterne til de enkelte tabeller og figurer.

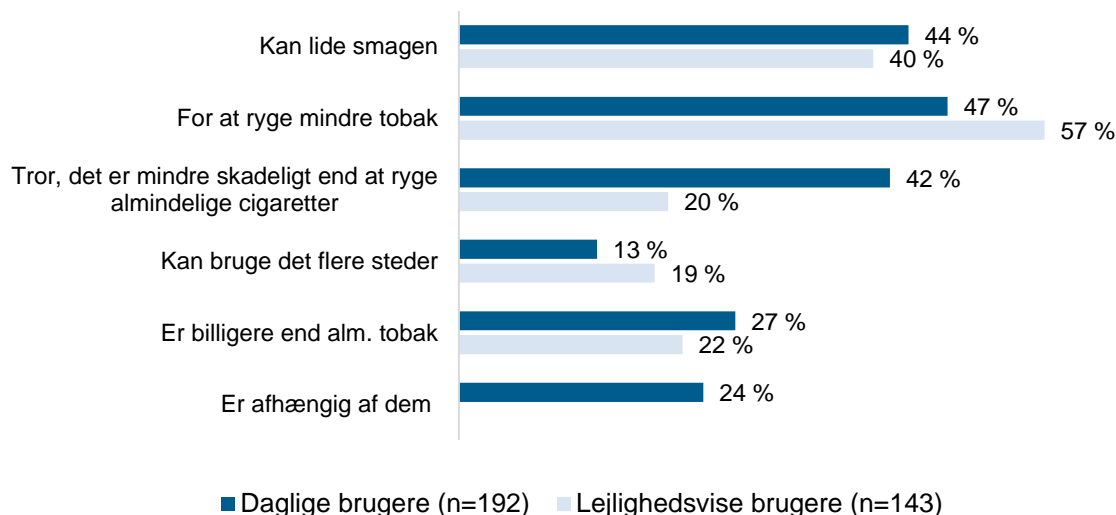
5. E-cigaretter

Som det fremgår af første temarapport om danskernes rygevaner i 2019 er der 3 pct. af den danske befolkning i alderen 15-79 år, som bruger e-cigaretter. Der er 2 pct., der bruger e-cigaretter dagligt, mens 1 pct. bruger dem lejlighedsvist. Dette kapitel beskriver, hvorfor folk vælger at bruge e-cigaretter, om der opleves en risiko for at blive syg ved brug af e-cigaretter, hvorvidt brug af e-cigaretter påvirker øvrigt tobaksforbrug og hvilke smage, der tilsættes e-cigaretter.

5.1. Årsag for anvendelse af e-cigaretter

Undersøgelsen viser, at en stor andel bruger e-cigaretter for at ryge mindre tobak. Det gælder for 47 pct. af personer med et dagligt brug og 57 pct. af personer med et lejlighedsvist forbrug. Undersøgelsen viser endvidere, at 42 pct. af personer med et dagligt forbrug anvender e-cigaretter, fordi de tror, det er mindre skadeligt end at ryge traditionelle cigaretter. Den næsthøypigste årsag for anvendelsen af e-cigaretter er for 44 pct. af personer med et dagligt forbrug og 40 pct. af personer med et lejlighedsvist forbrug, at de kan lide smagen i e-cigaretter. Cirka en fjerdedel svarer at e-cigaretter vælges, fordi de er billigere end traditionel tobak. Hos 13 pct. af personer med et dagligt forbrug og 19 pct. af personer med et lejlighedsvist forbrug angives, at de anvender e-cigaretter, fordi de kan bruges flere steder. Blandt personer med et dagligt forbrug, angiver 24 pct. at være afhængige af dem.

Figur 1: Årsag for anvendelse af e-cigaret, fordelt på daglige og lejlighedsvis brugere, procent

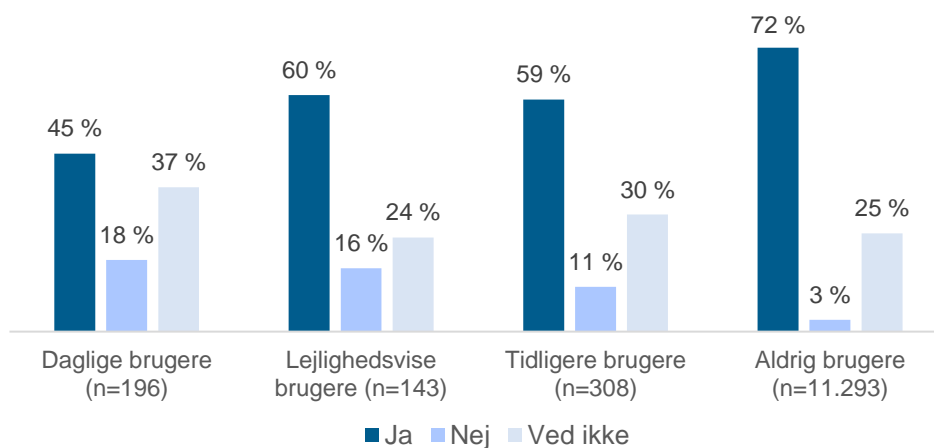

Note: Mulighed for flere svar.

Der er mindre end 5 der har angivet, at de er afhængige af e-cigaretter, som årsag blandt lejlighedsvis brugere. Derfor er denne undladt i figuren. Antallet af besvarelser i kategorierne "Tror det er mindre skadeligt" og "Er billigere end alm. tobak" blandt lejlighedsvis brugere samt kategorierne "Kan bruge det flere steder" og "Er afhængig af dem" blandt både daglige og lejlighedsvis brugere, er mindre end 50 og kan derfor være behæftet med øget statistisk usikkerhed. Denne figur skal ikke gengives uden denne information.

5.2. Oplevet risiko for at blive syg ved anvendelse af e-cigaretter

Figur 2: Oplevet risiko for at blive syg ved anvendelse af e-cigaretter, fordelt på brugergrupper, procent

Note: Antallet af besvarelser i kategorien "Nej" blandt daglige brugere, "Nej" og "Ved ikke" hos lejlighedsvis brugere og "Nej" hos tidligere brugere, er mindre end 50 og kan derfor være behæftet med øget statistisk usikkerhed. Denne figur skal ikke gengives uden denne information.

I figur 2 kan man se, hvordan grupper med forskellige forbrug af e-cigaretter oplever risikoen for at blive syg ved brug af e-cigaretter.

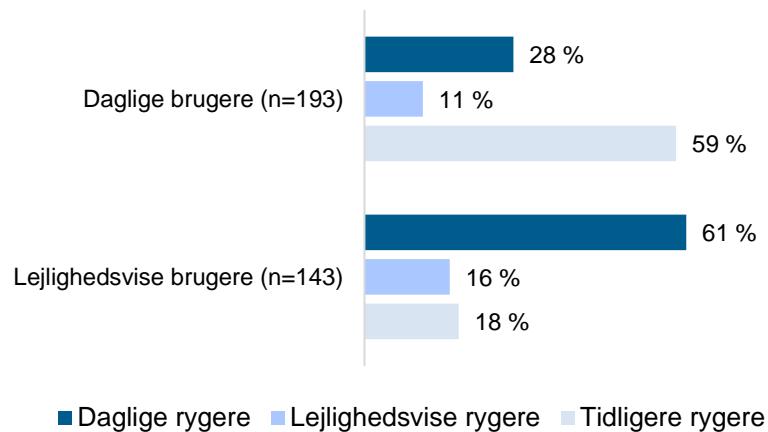
Når vi har spurgt deltagere i undersøgelsen, om de tror, der er en risiko for at blive syge ved brug af e-cigaretter, svarer 45 pct. af de, der har et dagligt forbrug, ja. Andelen er 60 pct. hos dem med et lejlighedsvist forbrug, 59 pct. hos dem med et tidligere forbrug og endnu højere med 72 pct. hos dem, der aldrig har brugt e-cigaretter.

Det modsatte mønster ses i forhold til andelen, som ikke tror, at der er en risiko for at blive syge ved brug af e-cigaretter, hvor det falder fra 18 pct. hos personer med et dagligt forbrug til henholdsvis 16 pct., 11 pct. og 3 pct. hos dem med lejlighedsvist forbrug, dem med et tidligere forbrug og aldrig brugere.

5.3. Dobbeltbrug: E-cigaretter og tobak

I dette afsnit beskrives andelen af befolkningen, der har et dobbeltbrug. At være dobbeltbruger vil sige, at man både ryger tobak og anvender e-cigaretter.

Figur 3: Andel af e-cigarett brugere, som også ryger tobak, fordelt på brugere og tidligere brugere, procent

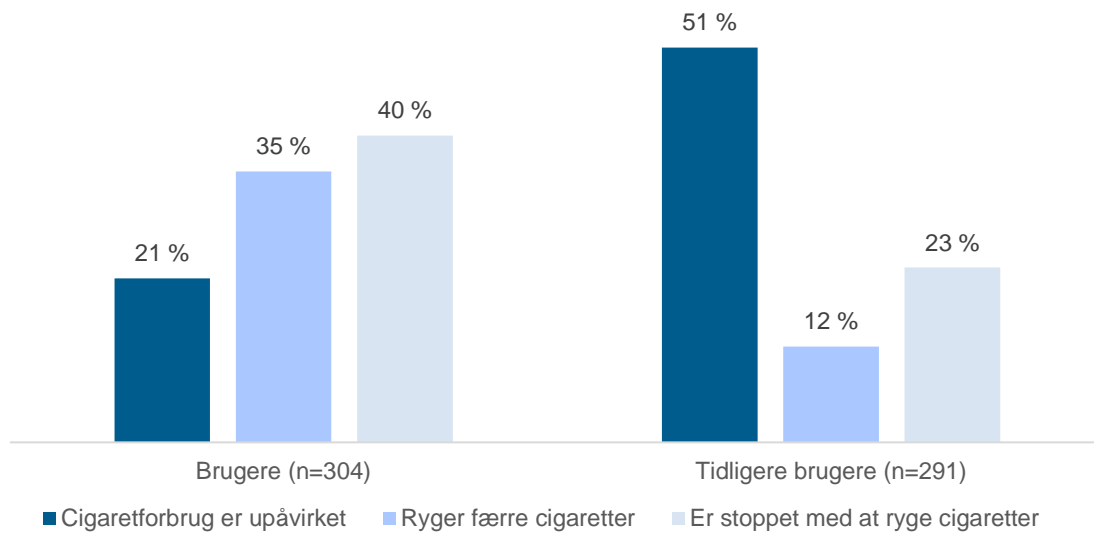
Note: Antallet af besvarelser i kategorien "Lejlighedsvis rygere" hos daglige brugere og kategorierne "Lejlighedsvis rygere" og "Tidligere rygere" blandt lejlighedsvis brugere, er mindre end 50 og kan derfor være behæftet med øget statistisk usikkerhed. Denne figur skal ikke gengives uden denne information.

Figur 3 viser forbruget af tobak blandt personer med et hhv. dagligt og lejlighedsvist forbrug af e-cigaretter.

Blandt personer med et dagligt forbrug af e-cigaretter, ryger 28 pct. også tobak dagligt, 11 pct. ryger tobak lejlighedsvist og 59 pct. har tidligere røget tobak.

Hos personer med et lejlighedsvist forbrug af e-cigaretter, ryger 61 pct. tobak dagligt, 16 pct. ryger også tobak lejlighedsvist, og 18 pct. har tidligere røget tobak.

Figur 4: E-cigaretters betydning for tobaksforbrug, fordelt på brugere og tidligere brugere, procent

Note: Der er mindre end 5 der har angivet at "de ryger flere cigaretter", derfor er disse kategorier udeladt af figuren. Antallet af besvarelser i kategorien "Ryger færre cigaretter" hos tidligere brugere, er mindre end 50 og kan derfor være behæftet med øget statistisk usikkerhed. Denne figur skal ikke gengives uden denne information.

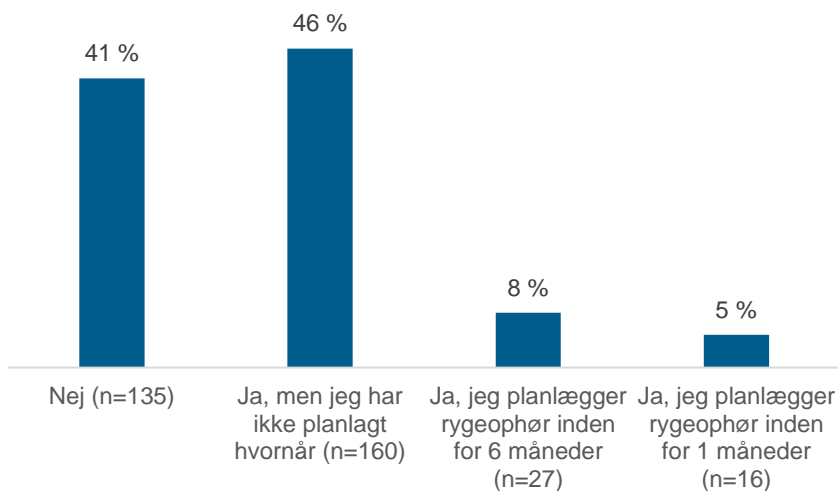
Undersøgelsen viser, at der er forskel i oplevelsen af om e-cigaretter har påvirket forbruget af cigaretter, når man sammenligner aktive brugere og tidligere brugere af e-cigaretter. Det viser figur 4.

Når der spørges ind til, hvorvidt forbrug af e-cigaretter har påvirket cigaretforbruget, svarer 21 pct. af personer med et aktivt forbrug af e-cigaretter, at de har et upåvirket cigaretforbrug, 35 pct. ryger færre cigaretter og 40 pct. er holdt op med at ryge cigaretter. Omvendt ses det af figur 4, at lidt mere end halvdelen af de, der tidligere har brugt e-cigaretter oplevede, at forbruget af e-cigaretter ikke påvirkede deres cigaretforbrug, og 12 pct. ryger færre cigaretter, og 23 pct. er holdt op med at ryge cigaretter.

Personer, der har et aktuelt forbrug af e-cigaretter, oplever dermed i højere grad end tidligere brugere, at de ryger færre cigaretter eller helt er stoppet med at ryge cigaretter.

5.4. Ønske om at stoppe med at bruge e-cigaretter

Figur 5: Ønske om at stoppe med at bruge e-cigaretter, inklusiv tidshorisont for planer om at stoppe, procent

Note: Antallet af besvarelser i kategorierne "Ja, jeg planlægger rygeophør inden for 6 måneder" og "Ja, jeg planlægger rygeophør inden for 1 måned" er mindre end 50 og kan derfor være behæftet med øget statistisk usikkerhed. Denne figur skal ikke gengives uden denne information.

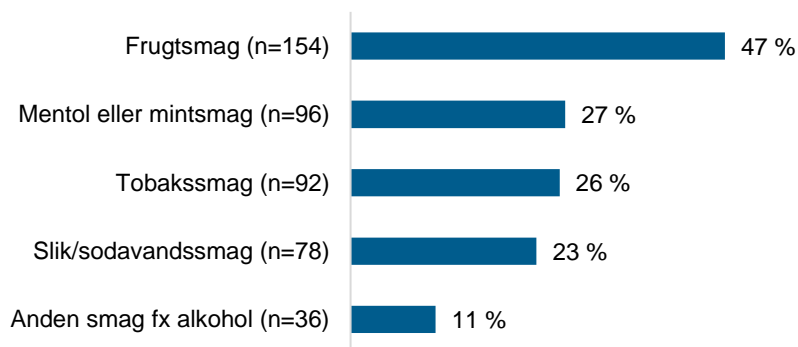
Størstedelen af de aktive brugere af e-cigaretter har et ønske om at stoppe med at bruge e-cigaretter.

Der er samlet set 59 pct., der ønsker at stoppe med at bruge e-cigaretter, mens 41 pct. svarer, at de ikke ønsker at stoppe. Som det fremgår af figur 5 har 46 pct. af de personer, der bruger e-cigaretter dagligt eller lejlighedsvist endnu ikke planlagt, hvornår de stopper med at bruge e-cigaretter, men svarer, at de har et ønske om at stoppe. Der er 8 pct., der planlægger at stoppe med at bruge e-cigaretter inden for 6 måneder, og 5 pct. planlægger at stoppe inden for 1 måned fra spørgeskemaet blev besvaret.

5.5. Smag i e-cigaretter

Dette afsnit indeholder tabeller og figurer, der også fremgår af første temarapport "Danskernes Rygevaner 2019: Nikotinafhængighed".

Figur 6: Typer af smag, der anvendes i e-cigaretter blandt personer, der bruger e-cigaretter dagligt eller lejlighedsvist, procent

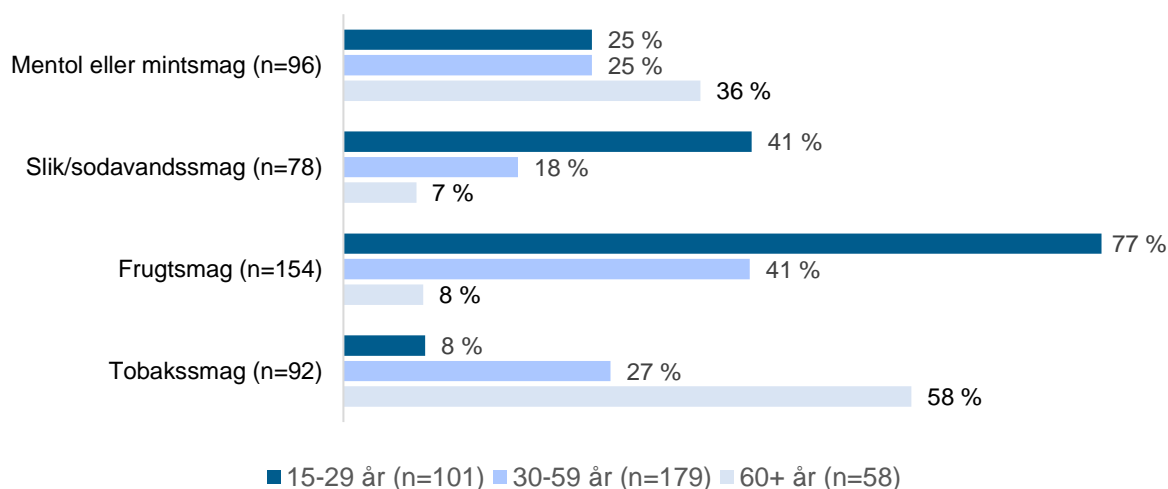
Note: Mulighed for flere svar.

Svarkategorierne "anden smag" og "alkohol" er slået sammen til kategorien "Anden smag fx alkohol".

Antallet af besvarelser i kategorien "Anden smag fx alkohol", er mindre end 50 og kan derfor være behæftet med øget statistisk usikkerhed. Denne figur skal ikke gengives uden denne information.

Frugtsmag anvendes af 47 pct. af de personer, der bruger e-cigaretter dagligt eller lejlighedsvist, og er dermed den smag, der anvendes af flest (figur 6). Yderligere svarer 27 pct., at de anvender mentol eller mintsma og 23 pct., at de bruger smag af slik eller sodavand. Der er 23 pct., der svarer, at de bruger tobakssmag i deres e-cigaretter, mens 11 pct. svarer, at de bruger en anden smag, herunder nogle få, der bruger med smag af alkohol. De adspurgte har haft mulighed for at vælge flere forskellige svarkategorier, og kategorierne er derfor ikke gensidigt udelukkende. Det betyder fx, at der kan være nogen, der har svaret, at de både bruger e-cigaretter med frugtsmag og med mentol/mintsma.

Figur 7: Typer af smag, der anvendes i e-cigaretter blandt personer, der bruger e-cigaretter dagligt og lejlighedsvist, fordelt på aldersgrupper, procent

Note: Antallet af besvarelser i samtlige kategorier blandt aldersgruppen 60+, kategorierne "Mentol eller mintsmaag" og "Slik/sodavandssmaag" blandt 30-59 årige, og kategorierne "Mentol eller mintsmaag", "Slik/sodavandssmaag" og "Tobakssmaag" blandt 15-29-årige, er mindre end 50 og kan derfor være behæftet med øget statistisk usikkerhed. Denne figur skal ikke gengives uden denne information.

Det er særligt de 15-29-årige, der bruger e-cigaretter med smag af frugt (77 pct.), slik og sodavand (41 pct.), mens brugen af disse smagsstoffer ser ud til at blive mindre jo ældre, man bliver (figur 7). Det er hhv. 18 pct. og 7 pct. af de 30-59-årige og 60+ årige, som bruger e-cigaretter, der bruger smag af slik/sodavand og 41 pct. og 8 pct. af de 30-59-årige og 60+ årige, der svarer, at de bruger frugtsmag i e-cigaretterne. Figur 7 viser desuden, at 25 pct. af de 15-29-årige og 25 pct. af de 30-59-årige, der bruger e-cigaretter, bruger dem med smag af mentol eller mint, mens det gælder for 36 pct. af de 60+ årige.

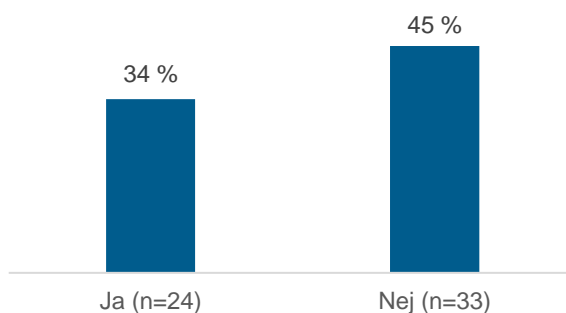
Brugen af e-cigaretter med tobakssmag er til gengæld mere udbredt blandt de 30-59-årige og 60+ årige, hvor hhv. 27 pct. og 58 pct. svarer, at de bruger tobakssmag, mens det kun gælder for 8 pct. af de 15-29-årige.

6. Opvarmet Tobak

I dette kapitel berører vi brug af opvarmet tobak, og hvorvidt man opfatter sig som ryger samt hvordan brug af opvarmet tobak påvirker brug af andre nikotinprodukter. Opvarmet tobak er et nyere tobaksprodukt på det danske marked. Tobaksindustrien markedsføre ofte opvarmet tobak som værende mindre sygdomsfremkaldende eller et alternativ til end traditionelle cigaretter, men der er ikke evidens for, at det er mindre skadeligt end andre former for rygning.

6.1. Brug af opvarmet tobak – ser man sig selv som ryger?

Figur 8: Opfattelse af at være ryger når man bruger opvarmet tobak, procent

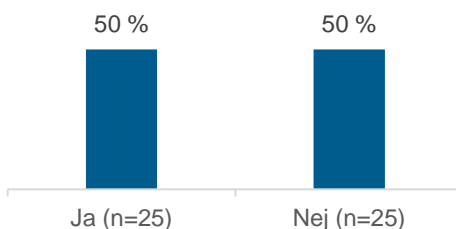

Note: Antallet af besvarelser i begge kategorier er mindre end 50 og kan derfor være behæftet med øget statistisk usikkerhed. Denne figur skal ikke gengives uden denne information.

I figur 8 kan man se, hvordan personer, der bruger opvarmet tobak ser sig selv som ryger, hvor 34 pct. opfatter sig selv som ryger og 45 pct. ikke gør.

6.2. Brug af opvarmet tobak og påvirkning på andet brug af tobaksprodukter

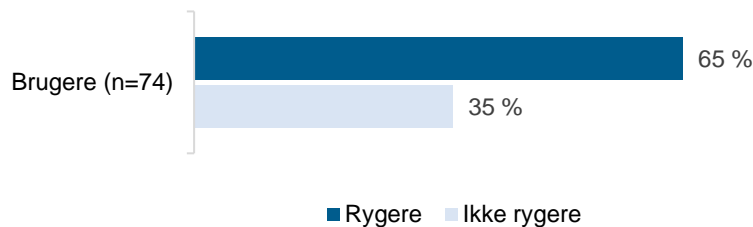
Figur 9: Rygning af opvarmet tobak og påvirkning af forbruget af traditionelle cigaretter, procent

Note: "Ja" gruppen inkluderer flere svarmuligheder, men der var for få respondenter i undergrupperne til at kunne inkludere dem i figuren. Svarmulighederne inkluderer "Ja, jeg rygere flere traditionelle cigaretter", "Ja, jeg ryger færre traditionelle cigaretter", "Ja, jeg er holdt op med at ryge traditionelle cigaretter" og "Ja, anden påvirkning". Antallet af besvarelser i begge kategorier er mindre end 50 og kan derfor være behæftet med øget statistisk usikkerhed. Denne figur skal ikke gengives uden denne information.

I figur 9 kan man se om personer, der bruger opvarmet tobak oplever, at det har påvirket deres forbrug af traditionelle cigaretter. Gruppen er ligeligt fordelt mellem "ja" og "nej".

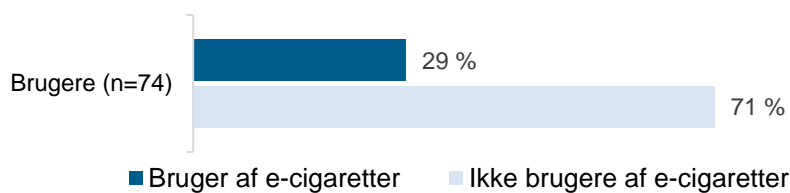
Figur 10: Dobbeltbrugere af opvarmet tobak og traditionelle cigaretter, procent

Note: Antallet af besvarelser blandt rygere er mindre end 50 og kan derfor være behæftet med øget statistisk usikkerhed. Denne figur skal ikke gengives uden denne information.

Andelen af dobbeltbrugere af opvarmet og traditionel tobak, dvs. personer der både ryger opvarmet tobak og traditionelle cigaretter illustreres i figur 10. Heraf fremgår det, at 65 pct. af de, der ryger opvarmet tobak, også ryger traditionelle cigaretter.

Figur 11: Dobbeltbrugere af opvarmet tobak og e-cigaretter, procent

Note: Antallet af besvarelser blandt brugere af e-cigaretter er mindre end 50 og kan derfor være behæftet med markant statistisk usikkerhed. Denne figur skal ikke gengives uden denne information.

Figur 11 viser andelen af dobbeltbrugere af opvarmet tobak og e-cigaretter, dvs. personer der både ryger opvarmet tobak og bruger e-cigaretter. Der er 29 pct. af de, der bruger opvarmet tobak dagligt eller lejlighedsvist, der også bruger e-cigaretter.

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

www.sst.dk

Sundhed for alle ♥ + ●